

Triple-A-vereniging opgericht 20-10-1992.
Correspondentieadres:
Secretaris Jan Vonk
De Hoogt 14, 2977 LA Goudriaan

www.triple-a-vereniging.nl

NIEUWSBRIEF

Inhoudsopgave

	<i>pag.</i>
Beste leden	2
Stieren analyseren in Australië en Nieuw-Zeeland	2
Laatrijphheid	4
Jerseys ruïneren levens	5
Trainingsdag in Limburg	10
Felicitaties Beste Boerenkoe-verkiezing	10
Tweede boek Phil Hasheider	11
Franse discussiegroep	11
De vereniging op bezoek bij de familie Van Kooten	13

Op 9 juni kwamen de Europese analyseurs samen bij de familie Bongers in Kessel (LB) om gezamenlijk koeien te analyseren.

Beste leden,

Wat hebben we een extreme zomer gehad met heel veel plaatselijke verschillen. De maïs is op veel plaatsen verzopen in het voorjaar en nu verdroogt ze op veel plaatsen. Waardoor er grote verschillen in opbrengst zijn. Op de meeste plaatsen is er veel gras gegroeid, maar ook niet overal. Als we naar de fokkerij kijken, kunnen we zeggen dat het allemaal erg onoverzichtelijk is geworden. Wat is nog echt waar? De omrekening vanuit andere landen is een probleem, maar ook de berekening vanuit de onderbalk. Fokkerij is een sprookje geworden; hadden de eerste genomics stieren nog betrouwbare ouders, bij de nieuwste generatie is het voorspelling op voorspelling. Gouden bergen worden beloofd met wel duizend levensduurdagen. En juist op dit punt gaan we niet vooruit in de fokkerij en dat komt omdat de vroegrijpe dieren worden benut. Laatrijphheid is de beste voorspeller van levensduur, maar er wordt veel te weinig mee gedaan, omdat je het pas weet als de dochters minstens derdekalfs zijn. Een stier als de veel geprezen Bookem zakt van een lnet van 289 in de eerste lactatie naar een lnet van 135 in de derde lactatie. En met een dramatisch eiwit, alsof eiwit niks meer waard is. En je kunt in één generatie kwijtraken, waar je vele generaties over gedaan hebt om het te krijgen.

Naar aanleiding van de vorige jaarvergadering hebben we een uitnodiging van CRV gehad om met hen een gesprek te hebben. We zijn met een aantal bestuursleden en analyseurs naar het bedrijf van Vernooij in Schalkwijk geweest. Het was goed om een keer met elkaar te spreken en niet over elkaar. Het fokdoel van CRV wijkt niet zoveel af van dat van ons, alleen CRV baseert alles op voorspelde cijfers, terwijl wij vinden dat je zoveel mogelijk met gerealiseerde cijfers moet werken. Voor hun fokprogramma gebruikt CRV een andere index dan de NVI. Die meer op economie gebaseerde index lijkt veel op de TIP-index van de NVO, maar mag de NVI niet vervangen omdat het GES dat niet wil. Ik zei het al aan het begin, de fokkerij wordt steeds onoverzichtelijker.

Wat ons betreft staan we open voor een vervolgesprek, maar dan moet het wel meer over Triple-A gaan en wat Triple-A voor CRV zou kunnen betekenen.

Bijvoorbeeld stiermoeders analyseren. Een ander punt waar we het dan ook nog over zouden kunnen hebben, is het feit dat het blad Veeteelt helemaal ingepalmd is door CRV, terwijl altijd is gezegd dat het een onafhankelijk blad was van het stamboek. Langzaam maar zeker wordt alles op één hoop geschoven en dat is niet goed. Als één partij de dienst uitmaakt en de beschikking heeft over alle middelen zoals data, dan kun je als boer niet meer kiezen. Het gaat dezelfde kant op als de kippen- en varkensfokkerij en dat is niet wat we willen. Koeien zijn geen varkens of kippen, dat zijn eindproducten, terwijl je met koeien zolang mogelijk wilt werken zonder problemen. Misschien wordt het tijd voor een onafhankelijk nieuw stamboek.

Johan van Houwelingen

Stieren analyseren in Australië en Nieuw-Zeeland

Zondagavond 10 april ging ik op weg naar Schiphol om rond de klok van 22 uur via Dubai naar Melbourne te vliegen. Na zo'n 25 uur kwam ik daar maandagmorgen 5.30 uur aan. Ook Tracey Zimmerman, onze analist uit Nieuw-Zeeland, zou daar een paar uur later arriveren. Tracey is deze trip de 'committee person' tijdens het stieren analyseren.

In Melbourne werden we opgehaald door Rob Derksen, exportmanager van Australia Genetics. Hij bracht ons twee dagen langs de verschillende locaties in de staat Victoria. Je kon goed zien dat het er al maanden niet had geregend, alles was dood en dor. De eerste stop was Total Livestock Genetics, een soort KI De Toekomst waar we stieren moesten analyseren voor verschillende eigenaren. Hier stond in het verleden onder andere ook Ladino Park Talent. We vervolgden onze weg naar de wachtstierenlocatie van Australia

Genetics, waar de stieren in groepen over vele hectares verspreid liepen. Daarom reed de stierenverzorgers ons met een Jeep over de prairie om de stieren te vinden en ook hier zag het er uit als een woestijn. De stieren werden dan ook al maanden bijgevoerd. Het waren hier vooral de Aussie Reds, die we moesten analyseren; een mix van de plaatselijke Illawarra en Zweeds, Deens en Noors roodbont. Hierna hebben we ons hotel opgezocht, waar ik geen moeite had om in slaap te komen na twee dagen geen bed te hebben gezien.

De volgende morgen gingen we op weg naar het hoofdkantoor van Australia Genetics, waar we de rest van de dag op verschillende plaatsen hun stieren analyseerden. Holsteins, Aussie Reds en Jerseys. Ook hier liepen ze weer allemaal buiten. De volwassen stieren in hun eigen territorium en de jonge in kleine groepen. Echt een fantastische manier om stieren te houden.

's Middags heb ik nog even een korte inleiding voor het verkoopteam gegeven, waar weer een interessante discussie en veel vragen uit voortkwamen, omdat zij er echt nog niets vanaf wisten. Deze discussie werd 's avonds in een restaurant weer voortgezet. Eén van hen bleek recent nog in Noord-Holland te zijn geweest, omdat hij na twintig jaar zijn Nederlandse vader had gevonden. Zijn verhaal leek wel een spannende aflevering van spoorloos.

Woensdagochtend zijn we met de eerste vlucht van Melbourne naar Auckland gevlogen, waarna we naar Morrinsville zijn gereden. Cees van Baar van KI Samen NZ heeft hier zijn kantoor en stieren. We analyseerden hier een aantal één- en tweejarige stieren, onder andere een mooie groep jonge Jersey-stieren. 's Avonds werden we bij Cees en Annie uitgenodigd. Cees bleek niet alleen makkelijk te kunnen praten, maar ook nog eens een excellente kok te zijn. Hij voorzag ons van een fantastische maaltijd.

De volgende morgen gingen we vroeg op weg naar CRV Ambreed, waar we bij het prachtige nieuwe station werden opgewacht door Peter van Elzakker. Samen met de hoofdstierenverzorgers

bracht hij ons langs de verschillende stieren, bestaande uit de rassen HF, FH, Jersey en KiwiCross. Het zag er hier allemaal zeer verzorgd uit en ook hier zagen we weer veel stieren met rondere kwaliteiten. Blijkbaar worden dit type dieren in Australië en Nieuw-Zeeland meer gewaardeerd dan in de rest van de wereld.

Jan en Tracey analyseerden in Australië stieren voor Australia Genetics.

Stieren met rondere kwaliteiten worden in Australië en Nieuw-Zeeland blijkbaar meer gewaardeerd dan in de rest van de wereld.

's Middags op weg naar het zuiden van het Noordereiland, kwamen we na een rit van ruim zes uur bij Jaimy en Cathy Tait-Jaimieson in Palmerston North, waar we enkele dagen in een van hun huizen konden verblijven.

Jaimy en Cathy melken ruim honderd hoornloze Holstein-koeien op hun biologische bedrijf, www.biofarm.co.nz, en verwerken al hun melk zelf tot yoghurt. Dit zorgt voor een heel goed draaiend bedrijf. Ze weten hun melk duidelijk tot meerwaarde te brengen, waardoor ze bijvoorbeeld de achter hun bedrijf gelegen golfbaan hebben kunnen

kopen. Ik heb dan ook eindelijk voor het eerst van mijn leven op een golfbaan gelopen, maar dan niet om achter het balletje aan te lopen, maar om pinken te analyseren, wat ik eigenlijk ook veel leuker vind.

De volgende morgen was er een zogenaamde fieldday georganiseerd op het bedrijf van Jaimy en Cathy, waar ik tussen de koeien en pinken een inleiding heb gegeven. Het was een heel interessante dag met veel vragen en goede discussies. Ook waren er enkele vertegenwoordigers van KI Samen en CRV aanwezig.

Dezelfde avond ontving Tracey al twee e-mails; iemand vroeg wanneer ze hun dieren kon analyseren en een ander was met veel vragen blijven zitten. Het vreemde was wel dat hij overdag bijna geen vraag had gesteld.

's Avonds heb ik met Tracey een plan gemaakt en de volgende morgen vroeg gingen we al op weg naar dit nieuwe bedrijf, waar we de hele Holsteinveestapel hebben geanalyseerd. Vervolgens gingen we nog naar een adres met 15 Jersey-pinken, waarna we naar Bruce en Sam Cameron zijn gereden om hun Jerseys te analyseren. Zij volgen Triple-A al jaren en hebben een bedrijf met 250 hoornloze Jerseys. Het werden weer een fantastische middag en avond, met ondanks de dramatische melkprijs en de daardoor zeer moeilijke financiële situatie de vaak bulderende lach van Bruce en Sam.

De volgende morgen gingen we weer op weg om nog drie stieren voor KI Samen te analyseren, die Cees de dag ervoor had gekocht. Dit waren stieren die op genomics net waren afgevallen bij andere KI's, maar Cees had ze geselecteerd om de koefamilie en de eigen bouw. De laatste dag gingen we op weg naar Barry Manderson, waar ik nu voor de derde keer kom. Barry heeft net zijn bedrijf verkocht, maar de nieuwe eigenaar wil wel weer de jonge dieren laten analyseren. Hierna zijn we nog naar zijn 1.500 dieren tellende bedrijf gereden, waar alle dieren worden geweid, indrukwekkend om te zien. Weiden is echt een vak apart, zeker met zo'n groot koppel.

Uiteindelijk heeft Tracey mij naar het vliegveld van Palmerston North gebracht, waar ik weer aan de 30 uur durende terugreis begon. Het blijft een heel eind, maar het reizen met de Airbus 380 blijft toch een belevenis op zich.

Een fieldday met geïnteresseerde Nieuw-Zeelandse veehouders, op het bedrijf van Jaimy en Cathy.

We kunnen terugkijken op weer een fantastische trip, met vele interessante discussies en spraakverwarringen door het Nieuw-Zeelandse dialect. Ook nu hebben we weer ervaren dat overal waar koeien zijn, er interesse is om dieren te fokken die dusdanig gevormd zijn, dat ze goed kunnen functioneren voor de eigenaar en ook een goed leven kunnen hebben.

Jan Schilder

Laatrijtheid

Er wordt vandaag de dag veel gesproken over duurzaamheid, ook in de veefokkerij. Maar wat wordt eraan gedaan? Via de DNA-voorspellingen de levensduur van koeien verlengen, heeft tot nu toe weinig of geen resultaat opgeleverd, integendeel.

De wereldwijde fokkerij is meer en meer gericht op snelheid, wat vooral meer vroegrijpheid betekent. Dus moeten we waken voor een Engels gezegde: 'early ripe, early rotten'.

De eerste lactatiegegevens zijn allesbepalend, wat daarna gepresteerd wordt, schijnt nauwelijks belangrijk. De vernieuwde TIP-formule, toegelicht door Joop Olieman op de laatste Triple-A-jaarvergadering, erkent dit probleem. Uit een analyse van alle productie- en

onderbalkkenmerken, blijkt dat laatrijphheid de hoogste correlatie heeft met levensduur. Daarom is een flinke plaats ingeruimd voor laatrijphheid in de TIP. De NVI houdt geen enkele rekening met laatrijphheid.

Hoe wordt nu gewerkt in de TIP en waarom heeft het zo'n belangrijke plaats? Laatrijphheid wordt gemeten als het verschil in vererving in kg eiwit (3x) en kg vet (1x) tussen de eerste en de derde lactatie (zie voor nadere uitleg het vakblad Melkvee van december 2015, pag. 53). De verschillen tussen de fokwaarde van de eerste en derde lactatie worden bewerkt tot een index op een schaal van 100, variërend van 90 (zeer vroegrijp) tot 110 (zeer laatrijp). Een mooi voorbeeld is de invloedrijke stier Bolton met een fokwaarde eiwit in eerste lactatie van +31 kg en in derde lactatie van +2 kg. Volkomen tegengesteld vererft bijvoorbeeld Maik met -1 kg eiwit in eerste en +35 kg in derde lactatie. Bolton krijgt zodoende een index van 90 en Maik 111. In de TIP wordt het verschil van 100 met 2 vermenigvuldigd. Maik krijgt dus +22 punten en Bolton een aftrek van 20 punten. Het verschil tussen deze twee stieren is door de laatrijphheid 42 punten in de TIP.

Op zoek naar meer duurzaamheid moet bedacht worden dat de derde lactatie de beste voorspeller is voor de volgende lactaties. En het doel is toch koeien fokken die veel langer gezond en productief meegaan. In zijn inleiding voor de Noord Hollandse-fokclubs in januari formuleerde Wim de Boer (Veecom) het zo treffend: "Zolang een koe uitgroeit tot een betere koe, slijt ze nog niet." Het begrip laatrijphheid moeten we vooral beoordelen op de progressie in de lactaties. Beschouwen we de fokwaarde van kg eiwit in eerste en derde lactatie (kg vet loopt hier min of meer parallel), dan zien we stieren die een buitengewone laatrijphheid vertonen in hun fokwaarde, zoals: Bolero +29 kg, Goldmar +32 kg, Maik +36 kg, Juno +30 kg, Surprise +30 kg, Big Spell +32 kg en Big Winner +22 kg. De negatieve extremen zijn bijvoorbeeld Bolton -29 kg, zijn vader Hershel -24 kg, zijn zoon Dorcy -10 kg, Toystory -26 kg, Outside -

19 kg, Navarro -12 kg en Passion -16 kg.

Opgemerkt moet worden dat de NVO/TIP-berekening voor laatrijphheid verschilt van de GES-berekening. Bij het GES is het voor lage productie stieren gemakkelijker een goede laatrijphheid te verkrijgen. Zo scoort Ramos met een eiwitvererving van -19 kg in de eerste naar -16 kg in de derde lactatie een GES-laatrijphheid van 104, terwijl hij bij de TIP op 101 blijft. Dakota daarentegen gaat van +37 kg naar +57 kg, wat een GES-laatrijphheid van 102, maar een TIP-laatrijphheid van 105 oplevert.

Onderweg worden er regelmatig mooie plaatjes geschoten, welke we graag met u willen delen. Hier een Buckman-dochter die vlak voor afkalven staat bij Arie van Ramshorst in Zeewolde. Levensproductie: 99.000 kg.

Tot slot lezen we in Holstein International (feb. 2016) een citaat van de fokker van Sandy Valley (USA): "Blijft mijn punt dat de meeste van onze oudere koeien een vader hebben wiens dochters minder extreem zijn, met een lagere productie start en zich verbeteren met het vorderen van de tijd. Het is spijtig dat deze koeien niet zoveel invloed krijgen in de toekomstige generaties, omdat zij binnen het ras de solide stayers zijn en niet de exceptionele topsprinters."

Kees van Velzen

Jerseys ruineren levens

Tracey Zimmerman schreef het volgende artikel voor het magazine van het Jersey-stamboek van Nieuw-Zeeland.

Op een prille leeftijd van 12 jaar oud, werd aan mijn tot dan toe gelukkige jeugd bijna een halt toegeroepen toen mijn ouders van gelukkig getrouwd in een dreigende scheiding dreigden te raken in een tijdsbestek van één dag. Wat zou zo'n catastrofale verschuiving in de echtelijke gemoedsrust in zo'n korte tijd kunnen veroorzaken? Twee Jersey-vaarzen!

Mijn vader had zwartbont bloed door zijn aderen lopen en mijn ouders molken een veestapel die voor 100 procent Holstein was, zonder kans op rasdiversificatie. Op een noodlottige avond ging mijn moeder, zonder echtgenoot en met een chequeboek in de zak naar de Brookvale veiling en keerde huiswaarts met twee Jersey-vaarzen. Vanaf die dag keek ik gedurende enkele weken met afschuw toe hoe mijn vader aftakelde. Als beïnvloedbaar kind trok ik de enige logische conclusie die ik kon bedenken: Jerseys ruïneren levens!

Tien jaar later, vers van de universiteit, was ik vastbesloten om mijn droom om boer te worden te realiseren. Door een wrede speling van het lot, kreeg ik een baan aangeboden voor het beheren van 510 koeien van het Jersey-ras op een reeds lang bestaand bedrijf, dat al 25 jaar gebruik had gemaakt van vooraanstaande stieren van fokkerijorganisatie LIC. Ik begon met 510 koeien, maar was verbijsterd door de vele disfunctionele koeien. Tegen het einde van het eerste seizoen had ik de kudde ingedamd naar 460 dieren en desondanks was de totale productie hoger. Het schokte me te zien hoe slecht een veestapel kan worden, wanneer het personeel niet weet hoe adequaat te ruimen en een afwezige eigenaar geen interesse heeft in de fokkerij.

Er waren koeien met twee spenen, koeien die pas droog stonden met de Kerst, koeien die nauwelijks konden lopen, koeien met een zeer hoog celgetal, koeien die hun conditie niet konden handhaven, koeien met slechte producties, koeien die door het uier gingen op twee- en driejarige leeftijd en koeien met een gruwelijke karakter in de melkstal.

Ik vond ook dat deze Jersey-vaarzen ongelooflijk moeilijk te melken waren, omdat veel dieren de spenen zo breed hadden staan, echt aan de zijkant van de uier, dat het melkstel niet goed aan te sluiten was en bleef hangen. De enorme variatie en het gebrek aan uniformiteit maakte het management niet eenvoudig. Ik verlangde naar de Holsteins waar ik mee opgegroeid was. Na lang kritisch te zijn geweest over de KiwiCross (kruising van Holstein en Jersey), overwoog ik voor het eerst dat dit de mogelijke oplossing was. Er moest overduidelijk over de fokkerij nagedacht worden.

Zomaar een mooi plaatje: Kian-dochter en een van de heel veel beste koeien van de familie Hoorn in Ruinerwold.

Ik stopte met het fokstiergebruik van LIC, stapte over naar CRV en legde de nadruk op uiers en productiekenmerken. Het jaar erop voegde ik wat stieren van KI Samen en WWS toe, vanwege uierkwaliteit en andere bloedlijnen met internationale genetica. Het jaar erop probeerde ik stieren van Semex, Genetic Enterprises en Alta Genetics.

Wat waren de resultaten van mijn nieuwe benadering van het fokken? Na zes jaar van intensieve selectie en corrigerend fokken, had ik nog meer vragen dan antwoorden:

- Waarom kon één stier zowel mijn beste vaars, alsook mijn slechtste vaars voortbrengen?
- Hoe kon het dat enkele van de beste uierstieren in de wereld, dochters nalieten waarbij tijdens het ochtendmelken nog steeds de melkstellen vastgehouden moesten worden?

- Waarom gaven sommige oude koeien die elk jaar kalfden, goed produceerden en geen problemen hadden toch dochters die erg teleurstelden, terwijl ze gepaard werden met de duurste en meest 'populaire' stieren in mijn vat?
- Waarom waren sommige van mijn beste vaarzen afkomstig uit sommige van mijn minste koeien, terwijl mij geleerd was dat de waarde van een koefamilie erg belangrijk is in de stamboekfokkerij?

Na de veestapel te hebben aangeschaft en over te zijn gegaan op sharemilking, heb ik enkele Holsteins, Ayrshires, Brown Swiss en Shorthorns erbij gekocht. Ik realiseerde me dat een goede Jersey-koe zich enorm goed kan aanpassen aan de in Nieuw-Zeeland op grazen gebaseerde manier van boeren en dat het eigenlijk een enorm ondergewaardeerd ras is. Mijn Jerseys hadden het vermogen om te grazen en te vreten, gemakkelijk af te kalven, het vermogen om conditie te behouden, hadden een hoge melkproductie ten opzichte van formaat, hoge gehalten, een goede vruchtbaarheid en een hoge hittetolerantie, kenmerken die allemaal superieur zijn ten opzichte van de Holsteins wanneer ze het hele jaar door op de weide leven. Maar hun speenplaatsing, uierkwaliteit, hoogtemaat en ontwikkeling waren nog steeds problemen, waar ik nog geen stap mee opgeschoten was ten opzichte van toen ik begon. Mijn vader vertelde me altijd dat de snelste manier om een goede veestapel te krijgen was door te ruimen, ruimen en nog wat meer te ruimen. Maar hoe kon ik vooruitgang boeken door steeds dezelfde fokkerijfouten te maken, die dieren voortbrachten die niet in staat waren om optimaal te functioneren en weer afgevoerd moesten worden? Ik moest dieper graven en meer leren.

Ik liep tegen een boek aan met de titel 'Creating Balance Between Form and Function', het levensverhaal van de Amerikaanse melkveehouder en stamboekinspecteur Bill Weeks, die de

aAa® fokkerijhandleiding in 1950 startte. Ik had nog nooit gehoord van aAa® Animal Analysis, maar tegen de tijd dat ik het boek uit had, had ik al geïnformeerd wie mijn veestapel kon analyseren. Dit boek raakte me hard. Ik besepte al snel dat mijn gevarieerde fokkerijresultaten niet kwamen omdat ik niet in staat was om goede stieren uit te kiezen. Ik had goede stieren op de verkeerde koeien gebruikt. En terwijl de evaluatiemethoden zoals index en lineaire cijfers een goede indicatie zijn van wat het effect van een stier is op de populatie, vertellen ze je niet op wat voor soort koeien hem te gebruiken om een bovengemiddelde dochter te krijgen van de stier. Ik was zeker niet geïnteresseerd in het fokken van de ondergemiddelde dochters van elke stier die ik gebruikte!

Zomaar een mooi plaatje: Shottle x Schothorst Design 2 op de Schothorst in Lelystad.

Ik moest simpelweg meer leren. Aangezien er geen aAa-analysers in dit deel van de wereld waren, reisde ik naar Nederland met het doel om een getrainde aAa-analysator te worden. Daar had ik de gelegenheid om veestapels met de hoogste productie per koe, de hoogste levensproductie, en de hoogste bedrijfsinspectiescores in Nederland te bekijken. Ik vond de filosofie van deze zeer succesvolle veestapels maar heel eenvoudig - goede voeding van jongvee en het melkvee, goed management en huisvesting, en fokken volgens aAa. Het succes van deze veestapels maakte een enorme indruk op mij als veehouder en fokker.

Reizen met ervaren aAa-analysers was voor mij een eyeopener. Zij zien de

grote dwarsdoorsnede van de fokkerij. Ze analyseren stieren op alle grote KI-organisaties over de hele wereld. Hun klanten variëren van kleine, met de hand gemolken Amish-veestapels in Pennsylvania, tot sommige van de grootste commerciële veestapels van Californië en Europa.

In de afgelopen jaren hebben ze KI-organisaties gezien die een moeilijke tijd hebben om rond te komen, want hoewel het gebruik van genomics voor KI-organisaties was bedoeld om de kosten te drukken en minder stieren te gaan houden, is het tegendeel waar gebleken. Omdat jonge stieren niet dezelfde hoeveelheid bruikbaar sperma produceren als volwassen stieren, moeten ze toch weer meer stieren houden om aan de vraag te voldoen. De analyseurs zien de boeren over de hele wereld financieel worstelen en door het onvermogen van hun koeien om goed te functioneren daalt de winst. Voor mij zijn aAa-analyseurs mensen die met gezond verstand naar de melkveehouderij kijken.

aAa maakt gebruik van de wetten van de natuur om meer evenwichtige nakomelingen voort te brengen, die in staat zijn om optimaal te functioneren binnen de omstandigheden waar ze produceren. De zes aAa-nummers (1-Dairy, 2-Tall, 3-Open, 4-Strong, 5-Smooth, 6-Style) vormen patronen van fysieke kenmerken die van nature in alle dieren voorkomen. aAa-analyseurs gebruiken deze patronen om te identificeren welke een koe toevoegt aan de paring en welke kwaliteiten de stier moet brengen om een dochter te verkrijgen die beter in balans is en beter functioneert dan de moeder. Het fokken van een dier dat alle zes aAa-kwaliteiten in balans heeft, betekent dat ze de fysieke vorm heeft om te kunnen eten, drinken, ademen, bloed rondpompen, herkauwen, melk produceren, kalven en lopen op een manier, zoals de natuur het bedoeld heeft. Een betere vorm leidt altijd tot een betere functie. De functionele problemen die mijn Jersey-koeien hadden, werden allemaal veroorzaakt door een ongebalanceerde fysieke vorm, die het gevolg was van vele generaties stiergebruik op koeien

die het aan dezelfde kwaliteiten ontbrak, als waar het de stieren ook aan ontbrak.

Het eerste dat ik herkende na mijn goedkeuring als aAa-analyseur was dat mijn koeien al veel kwaliteiten hadden. Dit is belangrijk. Zij bezaten in hoge mate aAa-kwaliteit 1-Dairy (vrouwelijk, met natuurlijke wil om melk te geven). Ze bezaten ook veel van de aAa-kwaliteit 5-Smooth (breedte, stabiliteit en het vermogen om te eten). Ze lieten ook de aAa-kwaliteit 6-Style veel zien (stevige, duurzame botten, goede overgangen en een attent karakter). Bijna alle stieren die ik in de laatste zes jaar uitgezocht had, waren ook stieren die de aAa-kwaliteiten 1-Dairy, 5-Smooth en 6-Style bezaten. Nu begreep ik waarom het gebruik van de beste stieren in de wereld had geleid tot teleurstellende, slecht functionerende nakomelingen.

Zomaar een mooi plaatje: een Mtoto-dochter met 90.000 kg melk bij de familie Vingerhoets in Zeewolde.

De aAa-kwaliteiten die mijn koeien ontbeerden, waren 2-Tall (snellere groei en hoog aangehechte uier met een elastische textuur), 3-Open (ruim, efficiënt bekken met ruimte voor het uier) en 4-Strong (meer volwassen ontwikkeling met voldoende bloedcirculatie voor gezonde uiers, benen en klauwen). Een klein deel van de stieren die ik de afgelopen zes jaar gebruikt had, bezaten deze aAa-kwaliteiten en paringen met deze stieren gaven een zichtbare verbetering van de nakomelingen ten opzichte van de moeders.

Zes jaar lang heb ik gekozen voor stieren met een hoge uierindex, in de

verwachting koeien te produceren met hoog en breed aangehechte uiers van een goede textuur en volle, goed ontwikkelde achteruiers. Wat ik kreeg waren eigenlijk koeien met zware, vlezige uiers die snel te groot werden, waar het achteruier geknepen was en de vooruiers gespleten. De spenen waren vaak of te ver naar buiten of te dicht tegen elkaar geplaatst voor praktisch en efficiënt melken. Het grootste deel van de stieren die ik gekozen had, waren aAa 516, 156 en 651, wat betekent dat ze de aAa-kwaliteiten hadden die mijn koeien al hadden. Wat mijn koeien hard nodig hadden, waren aAa 243, 423 en 342 stieren. De fout die ik maakte was het bekijken van de uier als geheel onafhankelijk deel van de rest van de koe. Om echt de vorm van een uier te begrijpen, is het essentieel om alle delen van de koe te begrijpen en hoe die in verhouding tot elkaar staan.

Het draait allemaal om de relaties tussen onderdelen. Het bekken is het deel van het skelet dat ruimte biedt om het uier op te hangen. Indien het bekken en daarmee de ruimte tussen de achterpoten smaller is dan de uier, dan moet dat ergens heen. Zonder voldoende ruimte voor de uier in het bekken, wordt de uier naar voren gedrukt en begint die uit te puilen aan de voorkant van de achterpoten. Bij elke stap die de koe neemt, raken haar achterpoten de uier en verrichten ze schade aan het zachte weefsel van het uier, waardoor het vatbaar wordt voor vroegtijdige veroudering, kwartier verlies, mastitis en door het uier gaan. De bekkenvorm van mijn koeien was de oorzaak dat de uiers niet goed waren. De enige manier om dit uierprobleem in de volgende generaties te verbeteren, is om deze koeien te paren met een stier die beschikt over aAa-kwaliteit 3-Open, om de heupen, draaiers en zitbeenderen breder te maken en ruimte te creëren om het uier comfortabel op te hangen.

Tijdens mijn leerproces, verwijderde ik mijn zwart-wit getinte glazen en zag dat de Holsteins die ik had, eveneens disfunctioneel waren, maar op een andere manier. Meerdere generaties stieren kiezen met aAa-nummers 243, 423 en 342 en ze gebruiken op koeien

die deze kwaliteiten al bezaten, leverde nakomelingen op die alleen uit de voeten konden in een systeem waar ze konden kalven met een interval van 18 maanden. Deze koeien hadden hulp bij afkalven nodig, hadden veel vaker baarmoederontsteking, moesten bijgevoerd worden met slecht weer, waren intolerant tegen warmte, hadden problemen om de lichaamsconditie te behouden en produceerden extreme hoeveelheden melk met lage gehalten. Echter, hoe disfunctioneel deze Holsteins ook waren, ze bleven goed scoren bij de bedrijfsinspectie. Om te kunnen overleven en gedijen hadden ze de aAa-kwaliteit 5-Smooth (breedte, stabiliteit en het vermogen om te eten) hard nodig, net als aAa-kwaliteit 6-Style (stevige, duurzame botten, goede overgangen en een attent karakter) en sommige ook aAa-kwaliteit 1-Dairy (vrouwelijk en natuurlijke wil om melk te geven).

Een beste Jersey in Nieuw-Zeelands weidesysteem.

Een Jersey kalf van Tracey die uit 100% aAa paring voort is gekomen.

Ik geloof oprecht dat de Jersey-koe haar lot nog niet vervuld heeft binnen de melkveehouderij in Nieuw-Zeeland. In tegenstelling tot mijn 12-jarige ik, denk ik niet meer dat Jerseys levens ruïneren! Ik weet dat Jersey-koeien goed kunnen zijn. Door met gezond verstand te fokken, praktisch en eerlijk te observeren en de houding aan te nemen om problemen op te lossen, kunnen we het Jersey-ras herstellen naar een ras om rekening mee te houden. Leren over aAa stelde me in staat om de ware oorzaken van de functionele problemen die mijn Jersey-koeien hadden te kunnen identificeren. Het hielp me om veel betere nakomelingen te fokken, dan wat ik had gedaan met behulp van de conventionele fokkerijwijsheid.

Tracey Zimmerman

Trainingsdag in Limburg

Op 9 juni organiseerde Maurice Kaul een trainingsdag voor alle Europese analyseurs in Limburg.

Zo nu en dan gaan enkele analyseurs eens een keer een dagje met elkaar mee om koeien en/of stieren te analyseren, maar er is behoefte om naast de maandelijkse trainingen vanaf foto's ook met de hele groep bij elkaar te komen. Eens in de 2 à 3 jaar komen wereldwijd alle analyseurs bij elkaar om gezamenlijk koeien te analyseren en de laatste ontwikkelingen op hun vakgebied door te nemen. Dit wordt meestal in Amerika gehouden.

Nu tussendoor een dagje Limburg met alle Europeanen.

Alle Europese analyseurs aan het bijpraten tussen de koeien in het zonnige Limburg.

De dag startte bij de familie Bongers in Kessel, bekend van hun Bonhill Warsi's. Deze stammen uit de Dutchglen Chieftess-familie, en die via een embryo-aankoop op het bedrijf is terecht gekomen. Via drie verschillende Aerostar-dochters is de familie uitgebouwd en heeft lijnenteelt met Newhouse Ronald uitstekend gewerkt.

Een Maik x Snowman x Ramos x Lightning x Ronald x Echo x Aerostar x Cleitus x Enhancer die we zagen bij de familie Bongers in Kessel.

Het was die dag prachtig weer en de koeien liepen buiten. Prachtige omstandigheden om er tussendoor te lopen en er telkens een paar tussenuit te halen, die interessant waren om eens grondig naar te kijken. In de namiddag hebben we een koppel pinken van de familie Leenders uit Nederweert-Eind opgezocht, die in een naburig natuureservaat liepen.

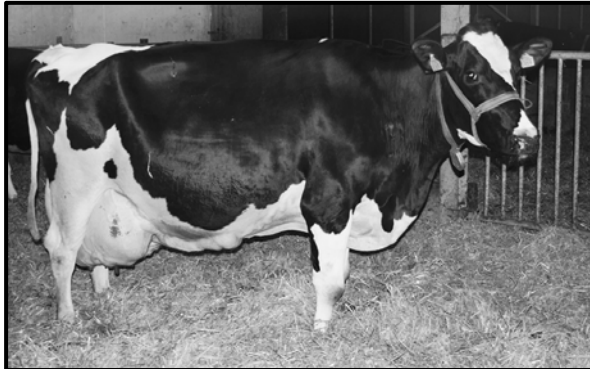
Als afsluiting had Maurice de barbecue thuis aangezet en hebben we gezamenlijk nog wat gegeten en op de dag geproost.

Felicities Beste Boerenkoe

Via deze weg wil de vereniging van Triple-A-gebruikers de winnaars van de Beste Boerenkoe-verkiezing – een initiatief van vakblad Melkvee en de website Melkvee.nl – feliciteren. De 12-jarige Willemien 112 van de familie Van der Meer uit Nieuw-Buinen won de categorie oud en de 8,5-jarige West Oaks Femke 94 van de familie Bouma uit Olderberkoop won de categorie jong.

Een combinatie van vakmanschap en goede stierselectie en daarbij is Triple-A al jarenlang het instrument om de

paringen te maken op deze bedrijven. Opvallend is dat beide koeien dezelfde vader hebben, namelijk de stier Kian.

Willemien 112 (Kian x Addison x Goldstar x Tops).

Femke 94 (Kian x Slogan).

Een combinatie van vakmanschap en goede stierselectie en daarbij is Triple-A al jarenlang het instrument om de paringen te maken op deze bedrijven. Opvallend is dat beide koeien dezelfde vader hebben, namelijk de stier Kian.

We kunnen nu alvast melden dat één van de onderdelen van het programma van de jaarvergadering een bezoek is aan het bedrijf van de familie Van der Meer.

Tweede boek Phil Hasheider

Na 'Creating Balance between Form en Function' komt Phil Hasheider met een tweede boek genaamd:

Correction Lines Stories Shaped by Balanced Matings

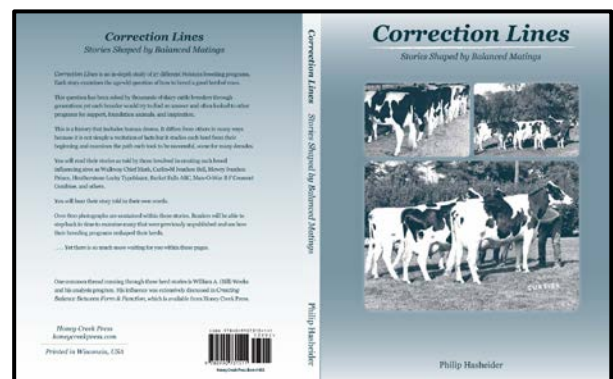
Het boek bevat 220 pagina's en 800 foto's waarvan veel nog nooit eerder zijn

gepubliceerd. Dit boek is een diepgaande studie over de fokkerij van 27 verschillende fokkers. Elk verhaal gaat in op de eeuwenoude vraag van hoe je een goede veestapel fokt. Elke veehouder heeft op zijn eigen manier geprobeerd daar een antwoord op te krijgen. Vaak door naar de fokkerij van andere veehouders te kijken en de koeien die een fundament legden.

Je zult in hun verhalen lezen hoe ze stieren fokten zoals Walkway Chief Mark, Carlin-M Ivanhoe Bell, Mowry Ivanhoe Prince, Heatherstone Lucky Typeblazer, Burket Falls ABC, Man-O-War BF, Crescent Combine en nog enkele andere. Het verhaal is geschreven in de fokkers' eigen woorden.

Voor ons als Nederlandse lezers is het extra interessant om de Amerikaanse achtergrond van de stier Skalsumer Sunny Boy te lezen.

Om voor u verzendkosten te besparen heeft de vereniging weer enkele dozen van het boek gekocht. Het boek is te verkrijgen op de jaarvergadering dit najaar maar ook te bestellen via info@triple-a-vereniging.nl. Het boek gaat voor u 50 euro kosten. Voor bestelling per post komen daar 3,65 verzendkosten overheen.

Het nieuwste boek van Phil Hasheider: *Correction Lines, Stories Shaped by Balanced Matings*

Frans discussiegroep

Af en toe kom je boeren tegen die het over een andere boeg gooien. Zo werd ik afgelopen augustus uitgenodigd door de Franse veehouder Erwan Le Roux om zijn veestapel en die van vijf collega's te analyseren.

Deze veehouder had het boek 'Creating balance between form and function' gelezen van analyseur Phil Hasheider, dat gaat over het leven van Bill Weeks en het ontstaan van het aAa-analysesysteem. Hij was er erg enthousiast over en omdat het hem zo logisch in de oren klonk, mailde hij me direct.

Erwan Le Roux is eigenlijk het brein achter een in 2009 opgerichte discussiegroep bestaande uit 30 Franse melkveehouders in de uiterste punt van Bretagne.

Een mooie dairy, smooth koe bij Erwan Le Roux.

Deze groep veehouders probeert meerdere doelen te behalen:

- de duurzaamheid van hun bedrijven vergroten
- verbetering van de winstgevendheid
- betere arbeidsefficiëntie
- betere waterkwaliteit
- betere biodiversiteit

Om deze doelstellingen te halen, hebben ze al verschillende uitwisselingen gehad met veehouders uit bijvoorbeeld Frankrijk, Engeland, Ierland en Nieuw-Zeeland.

Het merendeel van deze groep is biologisch en extensief, een hectare kost er ongeveer 3.000 euro en er wordt alleen maar geweid vanwege het erg gunstige zeeklimaat. Er wordt geen krachtvoer gevoerd, geen kunstmest gestrooid, de melkproductie komt uitsluitend van gras en bedraagt ongeveer 4.000 kg per koe per jaar. Een aantal veehouders melkt één keer per

dag en sommige twee keer per dag van april tot kerst daarna ook één keer per dag, ze laten alles in het voorjaar (tegelijk met de grasgroei) in een paar weken afkalven. Het één keer daags melken had een grote positieve invloed op de vruchtbaarheid (minder negatieve energiebalans), maar een negatieve invloed op de uiergezondheid.

De veestapels die ik aantrof, waren veelal kruisingen tussen, Nieuw-Zeelandse Holsteins, Jerseys en Normandiërs. Wat mij opviel, was dat de veestapel met de meeste dairy en smooth kwaliteiten met één keer per dag melken dezelfde productie had als andere bedrijven met twee keer per dag melken. Doordat de voerkwaliteit zo laag is ten opzichte van gangbare bedrijven heb je veel 'natuurlijke wil om te melken' nodig en hebben ze ook 'het vermogen om veel te kunnen vreten' nodig, anders valt de productie erg tegen.

Om niet te veel werk te krijgen, maken ze gebruik van een aantal pleegkoeien die ieder drie kalveren te verzorgen krijgen. Deze pleegkoeien moesten harder aan het werk dan de koeien uit de gewone koppel. Er liep overal wel een eigen stier die opvallend oud was (meestal 5 à 6 jaar), ook waren deze erg rustig en leken ze absoluut niet gevaarlijk. De boeren zeiden dat dat kwam doordat ze 'opgevoed' worden door de koppel.

Mooie smooth, style stier bij Erwan Le Roux.

Je merkte echt dat deze boeren druk waren met het lange termijn boeren, ze probeerden met de natuur mee te werken, ze gebruikten veel A2A2 stieren

en geloofden de theorie van de wetenschapper Alan Savory, die beweert dat de opwarming van de aarde komt doordat er te veel onbedekt oppervlak (zand, steen) op de aarde is, waardoor die geen CO₂ op kan nemen. Door vee te gebruiken en te laten grazen, moet het aandeel groen op de wereld weer toenemen en humus vormen wat bestaat uit veel koolstof.

Deze manier van boeren is makkelijk te verkopen aan de burger en daarom zijn er meerdere veehouders begonnen om zelf hun producten te vermarkten. Dit soort mensen hebben we nodig in beginnende Triple-A-landen als Frankrijk, mensen die weten waar ze mee bezig zijn en er volledig achter staan en zo laten zien dat er meerdere wegen zijn die naar Rome leiden.

Ruud Kemna

De vereniging op bezoek bij....

Maatschap van Kooten
Uit Dalmscholte

Toen wij namens de vereniging belden met de vraag of we een rapportage mochten schrijven, werd er gelijk positief gereageerd. Op het bedrijf past men al meer dan 25 jaar aAa toe. In de beginjaren kwam Phil Hasheider samen met Jan Schilder, en tegenwoordig komt Marcel Verboom.

Het bedrijf van Mts. van Kooten bestaat uit André en zijn vrouw Ivon, ook de moeder helpt nog heel regelmatig mee met de dagelijkse werkzaamheden. Tevens is er nog wat losse hulp aanwezig om het werk rond te zetten.

André geeft bij aankomst aan dat hij een vee-STAPEL heeft.

Eerst keken wij wat raar op van die opmerking, maar na het bezichtigen van de ligboxenstal snapten we wat hij hiermee bedoelde. De stal uit de jaren 70, met tevens de maatvoeringen van die tijd, zit goed vol. In dit systeem kunnen alleen goed gebouwde dieren overleven.

Ondanks deze volle stal weet de ondernemer zijn vervanging toch al jaren

op een zeer acceptabel niveau, van onder de 20%, te houden. Als wij over de koppel heen kijken, zien wij zeer weinig extremen en zijn de koeien goed in balans. Eind jaren negentig heeft hij wel eens een volledige lichter vaarzen naar zijn broer in Portugal gestuurd en is hij dat jaar doorgekomen door niet één koe te verkopen.

Toch een hele bijzondere prestatie!

Slingeman New Gold-dochter bij van Kooten

Dat de koeien levensduur laten zien, komt ook tot uiting in de inmiddels 29 stuks 100-tonners op het bedrijf. De 29ste was nog een F16-dochter. Dat we hier te maken hebben met een oude stier, geeft wederom de snelheid in de fokkerij aan.

Een Esquire-dochter bij van Kooten

André geeft aan dat de periode rond het afkalven cruciaal is om een koe door de moeilijke periode heen te loodsen. Bij oudere koeien wordt na het kalven standaard een infuus en eventueel een kexxtone-bolus toegediend. Verzorgen is het belangrijkste, want ook slechtere koeien kunnen best oud worden, mits je ze maar goed verzorgd. Ook een

afzonderlijk strohok voor de koeien rond het afkalven of een koe die wat zwakker is om in de koppel te verblijven, helpt enorm.

Tevens geeft hij aan dat je gewoon geduld moet hebben met koeien. Op het moment dat wij er waren liepen er nog wat oude vedettes in: Aerostar 13 jr, Storm 16 jr met 10.000 kg v+e en een Chief Mark 13 jr.

Bij de selectie van stieren hecht André van Kooten veel waarde aan de mening van de aAa analyseur. Dit zijn immers de enige personen die de stieren nog in levende lijven te zien krijgen. Bij de selectie hecht hij tevens veel waarde aan betrouwbare stieren, spreiding in bloedvoering, niet te duur, eiwit, melksnelheid (moet niet te snel zijn) en geen zware kalveren. Gesekt sperma heeft hij nooit gebruikt, en is in zijn ogen ook veel te duur en hij heeft toch meer dan voldoende vee.

Over de stieren:

De meest succesvolle stier van afgelopen jaren is zonder twijfel Tops.

Op moment worden de volgende stieren ingezet: Prince, Cliff, Ransom, Outlaw, Triosex, Mulligan. Spell, Zamagni en proefstieren.

Bedrijfsgegevens

210 melkkoeien

Prod. 9200 kg melk 4.50 vet 3.60 eiwit

60 ha grasland, mais wordt aangekocht

Vervanging onder 20 %

TKT < 400 dagen

Rex dochter bij Mts. van Kooten